

18.06.2025

Anonymisoitu päätös

Dnro 751/03.04.04.04.09/2025

Asia

Aluevaalit

Valittaja

Perussuomalaisten Varsinais-Suomen piiri - Sannfinländarnas Egentliga Finlands krets ry

Päätös, josta valitetaan

Varsinais-Suomen hyvinvointialue, aluevaalilautakunta, 16.4.2025, 26

Varsinais-Suomen hyvinvointialueen aluevaalilautakunta on 16.4.2025 vahvistanut 13.4.2025 toimitettujen aluevaalien tuloksen Varsinais-Suomen hyvinvointialueella.

Vaatimukset hallinto-oikeudessa

Aluevaalien tarkastuslaskenta on suoritettava uudelleen aluevaalilautakunnan toimesta ja aluevaalien tulosta on oikaistava.

Yhdistetyt alue- ja kuntavaalit ovat lisänneet vaaliviranomaisten tekemien inhimillisten virheiden määrää. Eri kunnissa on esimerkiksi ollut erilaisia käytäntöjä siinä, tekeekö äänestäjä äänestysmerkinnät alue- ja kuntavaaleissa samalla kertaa vai erikseen.

Ei ole perusteltua, että aluevaaleissa eri kunnissa on tulkittu eri tavoin sitä, millä perusteiden äänestyslippu jätetään mitättömänä huomioon ottamatta. Kuntien keskusvaalilautakunnat ovat jättäneet osan äänestyslipuista virheellisesti mitättöminä huomioon ottamatta. Esimerkiksi Kaarinassa, jossa perussuomalaiset ovat tarkistaneet kuntavaalien äänestyslippuja, kuntavaalien ääniä on kirjattu väärin ja äänestyslippuja on vaaliviranomaisen leimaamisvirheiden sekä liian tiukan tulkinnan vuoksi jätetty mitättöminä huomioon ottamatta. Kaarinassa neljä perussuomalaisille annettua ääntä oli väärin perusteiden jätetty mitättöminä huomioon ottamatta numeron tulkittamisen tai leimauksessa olleen ongelman vuoksi. Aluevaaleissa mitättömyysperusteiden erilaiset kuntakohtaiset tulkintatavat ovat johtaneet kunta- ja äänestysaluekohtaisiin eroavaisuuksiin. Uudessa

tarkastuslaskennassa olisi keskityttävä erityisesti mitättöminä huomioon ottamatta jätettyihin äänestyslippuihin niiden suuren määrän vuoksi.

Asian käsittely ja selvittäminen hallinto-oikeudessa

Aluevaalilautakunta on antanut lausunnon.

Valittaja on antanut vastineen. Valittaja on vastineessaan vaatinut, että hallinto-oikeus hankkii asiassa lausunnot Varsinais-Suomen hyvinvointialueella sijaitsevien kuntien keskusvaalilautakunnilta.

Hallinto-oikeuden ratkaisu

Hallinto-oikeus hylkää kuntien keskusvaalilautakuntien lausuntojen hankkimista koskevan vaatimuksen.

Hallinto-oikeus hylkää valituksen.

Ratkaisun perustelut

Kuntien keskusvaalilautakuntien lausuntoja koskeva vaatimus

Oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 37 §:n 1 momentin mukaan hallintotuomioistuimen on huolehdittava siitä, että asia tulee selvitettyksi.

Saman lain 43 §:n 1 momentin ensimmäisen virkkeen mukaan hallintotuomioistuin voi oma-aloitteisesti pyytää erityistä asiantuntemusta vaativasta kysymyksestä lausunnon muulta kuin päätöksen tehneeltä viranomaiselta.

Saman lain 79 §:n toisen virkkeen mukaan hallintotuomioistuimen tulee harkita kaikkia esiin tulleita seikkoja ja päättää, mihin seikkoihin ratkaisu voidaan perustaa.

Hallinto-oikeus toteaa lähtökohtana olevan, että hallinto-oikeus pyytää lausunnon päätöksen tehneeltä viranomaiselta eli tässä tapauksessa aluevaalien tuloksen päätöksellään vahvistaneelta aluevaalilautakunnalta. Kuntien keskusvaalilautakuntien lausuntojen hankkiminen hallinto-oikeudelle ei ole tämän valitusasian selvittämiseksi tarpeen.

Pääasia

Säännökset ja lain esityöt

Säännökset aluevaalien toimittamisesta sisältyvät vaalilakiin.

Vaalilain I osa sisältää vaaleja koskevat yhteiset säännökset. Tällaisia ovat muun ohessa vaaliviranomaisia, ennakkoäänestystä, vaalipäivän äänestystä sekä vaalien tuloksen laskentaa ja vahvistamista koskevat säännökset. Vaalilain II osa sisältää vaalikohtaiset säännökset. Vaalilain 10 a luku koskee aluevaaleja.

Vaalilain 2 luvussa säädetään vaaliviranomaisista ja näiden työskentelystä. Luvusta ilmenee, että aluevaaleissa vaaliviranomaisia ovat oikeusministeriö, hyvinvointialueiden aluevaalilautakunnat, kuntien keskusvaalilautakunnat, vaalilautakunnat, laitoksissa toimitettavaa ennakkoäänestystä ja kotiaäänestystä varten asetetut vaalitoimikunnat sekä laissa tarkoitetut vaalitoimitsijat.

Vaalilain 52 §:n, 60 §:n 1 momentin, 66 g §:n 3 momentin ja 77 §:n 1 momentin mukaisesti äänestyslippu on leimattava.

Vaalilain 58 §:ssä säädetään äänestämisestä ennakkoäänestyksessä ja vaalilain 76 §:ssä äänestämisestä vaalipäivänä. Pykälän 2 momenttien ensimmäisten virkkeiden mukaisesti äänestäjän on niin selvästi merkittävä äänestyslippuun sen ehdokkaan numero, jonka hyväksi hän antaa äänensä, ettei voi syntyä epätietoisuutta siitä, ketä ehdokasta hän tarkoittaa.

Vaalilain 84 §:n 2 kohdan mukaan ennakkoäänestyksessä ja kirjeäänestyksessä annettujen äänestyslippujen laskennasta sekä vaalipäivän äänestyksessä annettujen äänestyslippujen tarkastuslaskennasta huolehtii kokouksissaan aluevaaleissa ja kuntavaaleissa kunnan keskusvaalilautakunta.

Vaalilain 85 §:n 1 momentin mukaan äänestyslippu on mitätön, jos:

- 1) vaalikuoreessa on useampi tai muutakin kuin yksi äänestyslippu;
 - 2) vaalikuoreen on tehty äänestäjää tai ehdokasta koskeva taikka muu asiaton merkintä;
 - 3) äänestyslippuna on käytetty muuta kuin oikeusministeriön painattamaa äänestyslippua;
 - 4) äänestyslippua ei ole leimattu;
 - 5) ehdokkaan numero on merkitty siten, ettei selvästi ilmene, ketä ehdokasta se tarkoittaa;
 - 6) äänestyslippuun on kirjoitettu äänestäjän nimi tai erityinen tuntomerkki taikka siihen on tehty muunlainen asiaton merkintä;
- (--).

Pykälän 2 momentin mukaan asiattomana ei pidetä äänestyslippuun tehtyä merkintää, joka ainoastaan selventää, ketä ehdokasta äänestäjä on tarkoittanut äänestää.

Vaalilain 87 §:n 1 momentin mukaan vaalipäivää seuraavana maanantaina viimeistään kello 12 on ryhdyttävä tarkastamaan vaalipäivän äänestyksessä annettuja äänestyslippuja sekä vaalilautakuntien ja 82 §:n 4 momentissa tarkoitettuja kuntien keskusvaalilautakuntien laskelmia. Tarkastuslaskennassa on päätettävä, mitkä äänestysliput luetaan ehdokkaiden hyväksi ja mitkä jätetään mitättöminä huomioon ottamatta.

Vaalilain 103 §:n 1 momentin mukaan, jos vaaliviranomaisen päätös tai toimenpide on ollut lainvastainen ja lainvastaisuus on ilmeisesti saattanut vaikuttaa vaalien tulokseen, vaalit on määrättävä uusittaviksi asianomaisessa vaalipiirissä, hyvinvointialueella tai kunnassa taikka europarlamenttivaaleissa koko maassa, jollei vaalien tulos ole oikaistavissa.

Pykälän 2 momentin mukaan, jos aluevaalilautakunta tai kunnan keskusvaalilautakunta on vaalien tulosta laskiessaan tai vahvistaessaan menetellyt lainvastaisesti ja lainvastaisuus on vaikuttanut vaalien tulokseen, vaalien tulosta on oikaistava.

Vaalilain 143 a §:n 2 momentin mukaan aluevaalit toimitetaan samanaikaisesti kuntavaalien kanssa.

Vaalilain 143 l §:n 1 momentin mukaan kunkin kunnan keskusvaalilautakunta vahvistaa 3. päivänä vaalipäivän jälkeen viimeistään kello 18 aloitettavassa kokouksessaan äänimäärät, jotka kukin ehdokas sekä puolue, vaaliliitto ja yhteislista yhteensä ovat aluevaaleissa saaneet kunnassa, sekä ilmoittaa viipymättä näin vahvistetut äänimäärät ja vaaleissa annettujen äänten kokonaismäärän sekä mitättömien äänten määrän oikeusministeriön määräämällä tavalla aluevaalilautakunnalle. Pykälän 2 momentin mukaan, saatuaan 1 momentissa tarkoitetun ilmoituksen kaikkien kuntien keskusvaalilautakunnilta aluevaalilautakunta vahvistaa viipymättä aluevaalien tuloksen noudattaen, mitä 88–91 §:ssä säädetään vertauslukujen laskemisesta, arvan käytöstä ja vaalien tuloksen määräämisestä.

Viimeksi mainittua säännöstä koskeissa yksityiskohtaisissa perusteluissa (HE 241/2020 vp) on todettu, että hyvinvointialueen kunkin kunnan keskusvaalilautakunta laskisi kunnassa annetut aluevaalien ennakkoäännet ja suorittaisi aluevaalien vaalipäivän äänten tarkastuslaskennan. Keskusvaalilautakunta vahvistaisi kullekin ehdokkaalle sekä kullekin puolueelle, vaaliliitolle ja yhteislistalle kunnassa annetut äännet ja ilmoittaisi ne sekä äänten kokonaismäärän ja mitättömien äänten määrän viipymättä aluevaalilautakunnalle oikeusministeriön määräämällä tavalla. Kukin keskusvaalilautakunta soveltaisi itsenäisesti 85 §:n sääntelyä äänestyslipun mitättömyysperusteista.

Asiassa saatu selvitys ja oikeudellinen arviointi

Valituksen johdosta hallinto-oikeuden on ensinnäkin arvioitava, onko se valituksessa esitetty seikka, että eri kunnissa on ollut erilaisia käytäntöjä siinä, tekeekö äänestäjä äänestysmerkinnät alue- ja kuntavaaleissa erikseen vaalikohtaisesti vai samalla kertaa eli rinnakkain, merkinnyt sitä, että vaalien toimittamisessa on menetelty lainvastaisesti.

Vaalilaista seuraa, että kun aluevaalit on toimitettu samanaikaisesti kuntavaalien kanssa, äänestäjä on voinut äänestää molemmissa vaaleissa samalla kerralla tai eri kerroilla taikka äänestää vain toisissa vaaleissa. Kuten muissakin yleisissä vaaleissa, äänioikeutettu on lisäksi voinut äänestää

valintansa mukaan joko ennakkoon tai vaalipäivänä. Vaalilaissa ei ole säännöksiä siitä, että kun äänestäjä äänestää samalla kerralla sekä aluevaaleissa että kuntavaaleissa, tulisiko äänestyksen vaiheet tehdä rinnakkain vai erikseen vaalikohtaisesti. Se, että eri kunnissa on ollut erilaisia käytäntöjä siinä, tekeekö äänestäjä äänestysmerkinnät alue- ja kuntavaaleissa rinnakkain vai erikseen, ei siten merkitse, että vaalien toimittamisessa olisi menetelty lainvastaisesti.

Aluevaalilautakunta on 16.4.2025 sille säädetyn tehtävän mukaisesti vahvistanut 13.4.2025 toimitettujen aluevaalien tuloksen Varsinais-Suomen hyvinvointialueella. Pöytäkirjan liitteen RT21 mukaan ääniä koko Varsinais-Suomen hyvinvointialueella toimitetuissa aluevaaleissa on annettu yhteensä 218 901 kappaletta, joista hyväksytyjä ääniä oli 209 893 kappaletta ja mitättömiä 9 008 kappaletta.

Pöytäkirjan liitteestä RT32 ilmenevästi puolueiden kannatus on ollut Varsinais-Suomen hyvinvointialueella toimitetuissa aluevaaleissa seuraava:

1. Suomen Sosialidemokraattinen Puolue r.p. (48 114 ääntä)
2. Kansallinen Kokoomus r.p. (44 681 ääntä)
3. Suomen Keskusta r.p. (32 838 ääntä)
4. Vihreä liitto r.p. (25 452 ääntä).
5. Vasemmistoliitto r.p. (23 577 ääntä)
6. Perussuomalaiset r.p. (15 146 ääntä)
7. Svenska folkpartiet i Finland r.p. (10 864 ääntä)
8. Suomen Kristillisdemokraatit (KD) – Kristdemokraterna i Finland (KD) r.p. (7 023 ääntä)
9. Liike Nyt r.p. (798 ääntä)
10. Vapauden liitto r.p. (694 ääntä)
11. Liberaalipuolue - Vapaus valita r.p. (450 ääntä)
12. Eläinoikeuspuolue r.p. (256 ääntä)

Tarkastuslaskennan suorittaminen kuuluu kunkin kunnan keskusvaalilautakunnan tehtäviin. Äänestyslipun ehdottomista mitättömyysperusteista on edellä todetusti säädetty vaalilaissa. Kukin keskusvaalilautakunta soveltaa itsenäisesti sääntelyä äänestyslipun mitättömyysperusteista. Kunkin keskusvaalilautakunnan on mitättömyysperusteita soveltaessaan toimittava johdonmukaisesti ja tasapuolisesti. Valituksessa ei ole yksilöity, millä tavoin eri kuntien keskusvaalilautakuntien tulkinnat äänestyslippujen mitättömyysperusteista olisivat poikenneet toisistaan. Mikäli äänestyslippua ei ole valituksessa esitetyn tavoin leimattu, on äänestyslippu tullutkin katsoa mitättömäksi, koska kyseessä on laissa säädetty ehdoton mitättömyysperuste. Yksinomaan mitättömien äänien sinänsä suuret lukumäärät tai kunta- tai äänestysaluekohtaiset erot mitättömien äänien osuudessa annetusta äänistä eivät anna aihetta olettaa, että kuntien keskusvaalilautakuntien suorittamassa tarkastuslaskennassa olisi menetelty lainvastaisesti. Valituksessa ei ole muutoinkaan esitetty sellaisia yksilöityjä tosiseikkoja, joiden perusteella voitaisiin epäillä, että kuntien keskusvaalilautakuntien menettely tarkastuslaskennassa olisi ollut lainvastaista ja että lainvastaisuus olisi

vaikuttanut aluevaalien tulokseen vaalilain 103 §:n 2 momentissa tarkoitettulla tavalla.

Siltä osin kuin valittaja on vaatinut, että hallinto-oikeus velvoittaa aluevaalilautakunnan suorittamaan uudelleen kuntien keskusvaalilautakuntien suorittaman tarkastuslaskennan, ei vaatimus perustu lakiin. Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan hallintotuomioistuimen tulee vaalivalituksia käsitellessään arvioida, onko valituksessa esitetty sellaisia seikkoja, joiden takia tuomioistuimen tulisi itse tarkastaa äänestyslippuja ja laskea ääniä. Äänestyslippuja on tarkastettava ja ääniä laskettava vain tarvittaessa ja tarpeellisilta osin. Hallinto-oikeus ei käsiteltävänä olevassa asiassa pidä tarpeellisena myöskään sitä, että äänestyslippuja tarkastettaisiin tai laskettaisiin hallinto-oikeudessa.

Aluevaalilautakunta ei edellä todetun perusteella ole menetellyt valituksessa esitetyillä perusteilla lainvastaisesti tai muutoinkaan virheellisesti vahvistaessaan aluevaalien tuloksen. Tämän vuoksi valitus on hylättävä.

Sovelletut oikeusohjeet

Perusteluissa mainitut

Vaalilaki 4 §, 96 §, 100 § 1 mom, 101 §, 102 § 2 mom ja 144 § 2 mom

Muutoksenhaku

Tähän päätökseen saa hakea muutosta valittamalla, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Valitusosoitus on liitteenä (Aluevaalit).

Hallinto-oikeuden kokoonpano

Asian ovat ratkaisseet hallinto-oikeustuomarit Sami Kouki, Kati Niemi ja Jukka Vanto. Asian on esitellyt Jukka Vanto.

Tämä päätös on sähköisesti varmennettu ja tulostettu hallinto-oikeuden asianhallintajärjestelmästä.

Jakelu

Päätös tavallisena tiedoksi antona sähköisesti

Perussuomalaisten Varsinais-Suomen piiri - Sannfinländarnas Egentliga
Finlands krets ry
asiamies: A
Maksutta

Varsinais-Suomen hyvinvointialueen aluehallitus

Varsinais-Suomen hyvinvointialueen aluevaalilautakunta, jonka on vaalilain
104 §:n 2 momentin mukaisesti ilmoitettava päätöksestä

Suomen Kristillisdemokraatit (KD) – Kristdemokraterna i Finland (KD) r.p.
/ vaaliasiamies B

Suomen Keskusta r.p.
/ vaaliasiamies C

Svenska folkpartiet i Finland r.p.
/ valombud D

Kansallinen Kokoomus r.p.
/ vaaliasiamies E

Perussuomalaiset r.p.
/ vaaliasiamies A

Vihreä liitto r.p.
/ vaaliasiamies F

Vasemmistoliitto r.p.
/ vaaliasiamies Kaisa Vallavuori

Vapauden liitto r.p.
/ vaaliasiamies Ville Laine

Liberaalipuolue - Vapaus valita r.p.
/ vaaliasiamies G

Suomen Sosialidemokraattinen Puolue r.p.
/ vaaliasiamies H

Liike Nyt r.p.
/ vaaliasiamies I

Eläinoikeuspuolue r.p.
/ vaaliasiamies J

Hallinto-oikeuden yhteystiedot

Turun hallinto-oikeus
Sairashuoneenkatu 2–4 (PL 32), 20101 Turku
turku.hao@oikeus.fi
Puh. 029 56 42400
<https://asiointi.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>